

از آن همه دیروز / بازخوانی تاریخ

عاشق بی‌نام و نشان موسیقی کلاسیک

بهزاد باشی مترجم و نویسنده‌ای مبارز بود و سال‌های زیادی از عمر خود را در زندان و تبعید به سر برد. بسیار جوان بود که وارد جریانات سیاسی شد و به زندان افتاد. او نزد پدرش و در زندان‌های کودتای آمریکایی، زبان انگلیسی آموخته بود و با موسیقی کلاسیک که شیفته آن بود از این طریق آشنا شده بود.

بهزاد باشی در سال‌های زندان انگلیسی را به‌طور کامل آموخت. نزدیک به سی سال با مطبوعات کشور، رادیو،

تلویزیون و خبرنگاری‌ها همکاری فعال داشت. وی یکی از معدود مترجمانی بود که طی سال‌های فعالیتش، شناخت و دانش خوانندگان و علاقه‌مندان ایرانی را نسبت به هنر کلاسیک افزایش داد. از بهزاد باشی آثار متعددی باقی مانده که از آن میان ترجمه «تاریخ جامع موسیقی» را می‌توان نام برد. این کتاب که در دوره نهم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران به‌عنوان کتاب سال برگزیده شد، مجموعه‌ای است و زین که به قلم تنی چند از برجسته‌ترین مدرسان آکادمی‌های شناخته‌شده موسیقی نوشته شده و از جنبه تعلیم و آموزش از قابلیت بسیاری برخوردار است. ترجمه کتاب‌های جامعه‌فودالی، آمریکای بزرگ و حقوق بشر، خنیاگری و موسیقی ایرانی و تاریخ موسیقی خاورزمین از دیگر آثارش به‌شمار می‌روند. او ده سال آخر عمر را بر سر ترجمه کتاب پنج‌جلدی تاریخ جامع موسیقی که حجم آن بیش از چهار هزار صفحه است و کتاب‌های تاریخ موسیقی خاورزمین و زندگی شومان گذاشت. بهزاد باشی سرانجام در تاریخ ششم مهر ماه سال ۱۳۷۰ هجری شمسی درگذشت. متاسفانه در باره زادروز این پژوهشگر توانمند اطلاعی در دست نیست و تنها تصویر موجود از او روی اینترنت، همان است که در ابتدای این ستون دیدید.

خودزنی / محیط‌زیست

صنعت «هل» همیشه کارساز نیست

آرش خوزستانی - بعضی وقت‌ها، بعضی اتفاق‌ها فقط و فقط برای این رخ می‌دهند تا ما بتوانیم از آن‌ها نتیجه بگیریم. مثلا وقتی در تهران بر اثر یک بارش هشت میلیمتری باران، سیل به راه می‌افتد و شماری از هموطنان ما جان خود را از دست می‌دهند، ما تازه به این نتیجه مهم می‌رسیم که باید برای مقابله با وقایع طبیعی آماده باشیم! واقعه دلخراش مرگ حاجیان در منازیر از آن دست وقایعی است که ما را به نتایج بسیار مهمی می‌رساند. شرح و تفسیر و نتیجه‌گیری‌های مختلف را حتما طی دوروز گذشته در رسانه‌های مختلف شنیده یا خوانده‌اید. نمی‌خواهم تکرار مکررات کنم و سرتان را به درد بیاورم، اما هیچ چیز به اندازه بهره‌برداری سیاسی از این واقعه دلم را به درد نمی‌آورد. در بی‌کفایتی و ستمگری آل سعود تردیدی نیست، اما طرح این نظریه که حادثه مناز سوی آل سعود برنامه‌ریزی شده احمقانه است. همان طور که دعوی برخی از وهابیون مبنی بر دست داشتن حاجیان ایرانی در این ماجرا مضحک و ابلهانه است. هیچ حکومتی برای از میان بردن اعتبار و آبروی خود برنامه‌ریزی نمی‌کند و هیچ انسان عاقلی در اینجا حاجیان ایرانی-برای بی‌آبرو کردن حکومت ستمگر آل سعود با جان خود و دیگران بازی نمی‌کند. آل سعود برای بی‌آبرو کردن خود آنقدر در یمن خون ریخته‌اند که دیگر نیازی به برنامه‌ریزی برای کنته‌شدن بیش از دو هزار حاجی در مناز نداشته باشند. می‌دانم دل خیلی‌ها از بی‌آبرو شدن سعودیان خنک شده، اما دلم می‌خواهد این «خیلی‌ها» ی عزیز لاقال پیش خودشان فکر کنند دلشان به چه قیمتی خنک شده و زیر لب فاتحه‌ای برای کشتگان این واقعه تلخ بخوانند.

داشتم از نتیجه و نتیجه‌گیری حرف می‌زدم. مرگ چنین جمعیتی در چنین مراسمی باید ما را به چه نتیجه‌ای برساند؟ اینکه حکومت عربستان بی‌کفایت است؟ راه‌های فرعی مسیری رمی جمرات را بسته بوده؟ حتی بعد از فاجعه نتوانسته کار امداد رسانی و مداوای مجروحان را سر و سامان بدهد؟ سلیمنا. در اینکه بحثی نیست. من می‌خواهم نتیجه دیگری هم از این ماجرا بگیرم. امیدوارم به کسی برنخورد اما لطفا در ذهن خود تصویر قطارهای مملو از جمعیت هند و پاکستان را مرور کنید. لطفا به یاد بیاورید حادثه‌ای را در مصر که در یک استادیوم ورزشی ظاهر ابر سر فوتبال رخ داد و با چه خونتویی همراه بود. راه دور نمی‌برمتان؛ لطفا به یاد بیاورید که چندی پیش در صف گرفتن سبد کالای خانوار چه صحنه‌های دلخراش در کشور ما رخ داد. مادر حرم امام رضا برای اینکه دستمان به ضریح برسد بی هیچ آزر می از حضور صاحب حرم، با هم چه می‌کنیم؟ هنگام ورود و خروج به مترو به هم حرم نمی‌کنیم و با رنج راه خود را از لای پک و پهلوی هم بازمی‌کنیم و پیش می‌رویم. سوال من این است که ما ساکنان پر حادثه‌ترین نقطه زمین یعنی خاورمیانه با این همه عجله به کجا می‌رویم و به چه قیمتی می‌خواهیم به نقطه هدف برسیم؟ در همه مثال‌های یادشده تکنیک اصلی و رمز موفقیت و رسیدن به هدف، صنعت «هل» است. ما فکر می‌کنیم همیشه با هل دادن می‌توانیم کارمان را پیش ببریم اما حادثه غمبار مناز نشان داد صنعت هل همیشه کارساز نیست. آیا اگر حاجیان عزیز اندکی، تنها اندکی از خود سعه صدر نشان می‌دادند و از شتاب خود می‌کاستند و منتظر می‌مانند، باز هم بی‌کفایتی آل سعود منجر به فاجعه‌ای در این ابعاد می‌شد؟ به گمانم فاجعه‌ای که در مناز رخ داده تنها حاصل بی‌کفایتی آل سعود نبوده و فرهنگ استفاده از «صنعت هل» نیز در این ماجرا نقش داشته است. شاید زمان آن فرا رسیده است که ما مردم خاورمیانه در به کار بردن برخی صنایع تجدید نظر کنیم.

فارسی را پاس بداریم

«این نکته در ذهن او رسوخ کرد» غلط است

راستش اخبار و عکس‌های حادثه مناز چنان منقلبم کرده که اصلا دل و دماغ سر و کله زدن با نوشته‌های خلق الله را ندارم. اما چه کنم که بسته پایم؟ ستون صفحه را که نمی‌شود خالی گذاشت، می‌شود؟ ضمن تسلیت به همه داغداران حادثه تلخ مرگ حجاج در سرزمین وحی، به حکم وظیفه امروز هم نکته‌ای را در باب درست‌نویسی با شما بزرگواران در میان می‌گذارم. باشد که به کار آید.

یکی از اصول درست‌نویسی، توجه به معنی دقیق واژگان است. چنین توجهی سبب می‌شود کلمه را در جای درست به کار ببریم، نه اینکه بر مسند واژه‌ای دیگر بنشانیمش و از او انتظار داشته باشیم بر معنی‌ای دلالت کند که برای آن زاده نشده است. یکی از کلماتی که ما چندسالی است بدون توجه به معنی دقیقش آن را در جایگاهی غلط به کار می‌بریم واژه «رسوخ» است. جالب این است که این کاربرد غلط، مختص ما

نان داغ کباب داغ / تازه‌های نشر

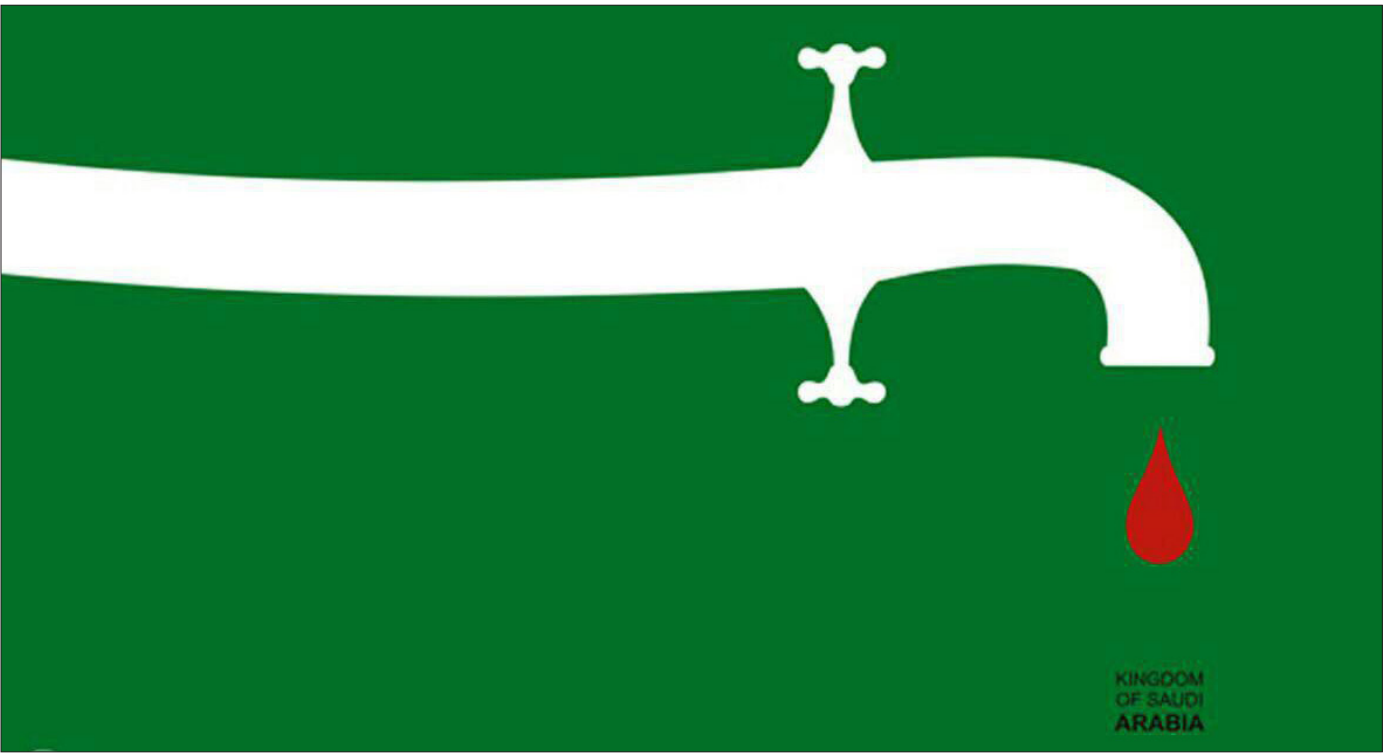
در گرگ و میش دوستی و دشمنی

عربستان از نگاه یک پژوهشگر زن مسیحی – آمریکایی

به تاژگی کتابی با عنوان «در باره عربستان: مردم، گذشته، دین، خطوط گسست و آینده» روانه بازار نشر شده است که خواندن آن در شرایط فعلی خالی از لطف نخواهد بود. امروز که به دنبال فاجعه انسانی سرزمین منا انگشت اتهام جهان به سوی آل سعود دراز است، بد نیست اگر روایت یک پژوهشگر زن مسیحی را در باره این کشور و مردمانش بخوانیم. نویسنده این اثر خاتم کارن الیوت هاوس است و ترجمه آن حاصل کوشش مشترک فاطمه مهسا کارآموزیان و مرتضی رجایی خراسانی است. هاوس خبرنگار سابق و استاد دانشگاه هاروارد، بعد از سال‌ها تحقیق اثر قابل تاملی در باره عربستان سعودی نوشته که بسیار مورد توجه پژوهشگران قرار گرفته است. مرتضی رجایی خراسانی، یکی از مترجمان این اثر، در باره زمینه تحقیقات این پژوهشگر آمریکایی می‌گوید: «برای هاوس از همان ابتدای سفرش به عربستان، نقش پادشاهی عربستان در منطقه، مسائل صلح عرب و اسرائیل، جنگ عراق با ایران، جنگ خلیج فارس، تولید نفت و مسئله قیمت نفت اهمیت فراوان داشت. این نویسنده در هر فرصت خاصی که روی می‌داد با زنان عربستانی مصاحبت می‌کرد و با اطلاعاتی که از آن‌ها می‌گرفت و همچنین تحقیقاتی که در این کشور انجام می‌داد، کتاب حاضر را به رشته تالیف درآورد. هاوس با دقت و ظرافت خاصی به شرح رابطه آل سعود با وهابیون پرداخته؛ رابطه‌ای که در نوسان است و گاه آل سعود از آن‌ها کمک می‌گیرد و گاه این رابطه به تلخی می‌گراید.

این مترجم در ادامه افزود: مولف در کنار عربستان نیم‌نگاهی نیز به ایران دارد و از آن به عنوان کشوری بانفوذ و قدرتمند یاد می‌کند. وی با اشاره به اطلاعات سودمند کتاب اظهار کرد: مطالعه این کتاب تنها برای علاقه‌مندان به علوم سیاسی نیست، بلکه بیشتر مردم و کسانی که با این کشور سر و کار دارند، می‌توانند آن را بخوانند. زیرا این کتاب به ما اطلاعاتی در باره کشوری می‌دهد که گاهی

گردش روزگار برعکس است

ای تیغتان چو نیزه برای ستم دراز / این تیزی سنان شما نیز بگذرد / ای مفتخر به طالع مسعود خویشتن / تأثیر اختران شما نیز بگذرد … (سیف فرغانی) *

با کاروان حله / اخبار هنر

نماینده ایران در اسکار مشخص شد

با وجود تمام حرف و حدیث‌هایی که طی چند هفته اخیر در باره آخرین ساخته مجید مجیدی مطرح شده بود، فیلم «محمد رسول الله(ص)» برای معرفی به فرهنگستان علوم و هنرهای سینمایی انتخاب شد.

مدیریت ارتباطات و اطلاع‌رسانی بنیادسینمایی فارابی، در بیانیه‌ای ضمن عرض تسلیت به مناسبت بروز فاجعه انسانی در منا هم‌زمان با عید سعید قربان اعلام کرد: «اعضای هیئت معرفی فیلم ایرانی به فرهنگستان

علوم و هنرهای سینمایی، پس از بحث و بررسی‌های جدی و همچنین ملاحظه تمام جوانب امر در خصوص شش فیلم فهرست دوم جهت معرفی نماینده سینمایی ایران، به اتفاق آراء، تصمیم نهایی را برای انتخاب فیلم «محمد رسول الله(ص)» اتخاذ کردند.
بنیهی است پیگیری‌های بعدی در زمینه ارسال فیلم و مدارک لازم از سوی بنیادسینمایی فارابی که میزبانی جلسات انیز به عهده داشته است، انجام خواهد شد. در خاتمه، بنیادسینمایی فارابی از همکاری خوب و مطلوب خانه سینما در این زمینه سپاسگزاری می‌کند.
گفتنی است خاتم فرشته طائر پور و آقایان محمدبزرگ‌نیا، شهرام جعفری‌نژاد، سیدروح‌الله حسینی، شادمهر راستین، رسول صدرعاملی، محمدرضا هنرمند، آرش امینی و امیر اسفندیاری در این هیئت عضویت داشتند.
سینمای نوین ایران در طول بیست و یک سال معرفی فیلم به فرهنگستان علوم و هنرهای سینمایی، در رشته بهترین فیلم خارجی زبان، به پیشینه‌ای قابل اتکادست پیدا کرده و در دو دوره نامزدی، یک جایزه اسکار را به خود اختصاص داده است. باید منتظر ماند و دید ساخته مجیدمجیدی در جشنواره اسکار چه واکنش‌هایی را بر خواهد انگیخت.

ای قوم به حج رفته کجاید کجاید معشوق، همین جاست بیاید بیاید معشوق تو همسایه و دیوار به دیوار در یادیه سرگشته شما در چه هوایید… (مولانا جلال‌الدین محمد بلخی، قرن هفتم، غزلیات)

سوت پایان

روابط ما با آن خوب است و گاه چندان تعریفی ندارد. به عبارتی عربستان کشوری گاه دوست و گاه دشمن است که با مرور این کتاب می‌توانیم آگاهی‌های سودمندی در باره آن کسب کنیم.

کتاب هاوس علاوه بر اطلاعاتی که منعکس می‌کند، بازتاب نگاه یک پژوهشگر مسیحی با بیگانه‌به کشوری شرقی است. ضمن اینکه وی اطلاع چندانی از اسلام ندارد. نوع برداشت نویسنده از جامعه عربستان با دقت و ظرافتی که دارد می‌تواند بیانگر زاویه‌ای از یک کشور مسلمان باشد که تاکنون چندان مورد توجه ما قرار نگرفته است. البته داوری وی در تمام موارد درست نیست و این امر به دلیل تسلط نداشتن او به وجه مذهبی این کشور است. با این همه به گفته مترجم این کتاب: نگاه یک فرد از بیرون به جامعه مذهبی شرقی سودمند است.

هاوس با توجه به پژوهش‌ها و مشاهداتی که دارد در کنار تحلیل‌های شخصی به ما با زبانی ساده می‌گوید که سعودی‌ها چه مردمانی و با چه فرهنگی هستند،

چه اعتقاداتی دارند، و وضعیت فعلی جامعه آن‌ها و مشکلاتشان از دیدگاه اقشار مختلف مردم چیست؟ نکته جالب کتاب این است که مردم عربستان از اقشار مختلف و با دیدگاه‌های متنوع صادقانه و صمیمانه نویسنده را برای شناخت وضعیت موجود در جامعه جهت‌دهی و راهنمایی کرده‌اند.

کیمیای جنگ تحمیلی آغاز شد

سریال «کیمیا» به تهیه‌کنندگی محمدرضا شفیعی این روزها در حال تصویربرداری فاز سوم است. اولین قسمت این سریال چهارم مهر ماه ساعت ۳۰: ۲۱ از شبکه دو سیما روی آنتن می‌رود. علیرضا قربانی تیزتر از این سریال را براساس شعری از مسعود کلاتتری خوانده است. این اولین سریال بیش از ۱۰۰ قسمتی در سیماست که همراهه شریفی‌نیادر آن نقش کیمیا را بازی می‌کند و سریال در مرحله اول، زندگی

کیمیا پیش از پیروزی انقلاب را نشان می‌دهد. در مرحله دوم به زمان جنگ تحمیلی می‌رسد و در مرحله سوم زندگی کیمیا را در زمان حال نمایش می‌دهد. آبادان، خرمشهر و تهران از جمله شهرهایی هستند که «کیمیا» تاکنون در آن‌ها تصویربرداری شده است. بخشی از کار نیز در گرجستان و در شهر تفلیس تولید شده است. تصویربرداری «کیمیا» تا دو ماه و نیم دیگر ادامه خواهد داشت که حدود دو ماه از آن در تهران خواهد بود. همچنین عوامل «کیمیا» در فاز سوم این سریال سه سفر به شهرهای مشهد، آبادان و خرمشهر خواهند داشت و بعضی از سکانس‌های سریال هم در فرانسه تصویربرداری می‌شود. بیش از نود درصد سکانس‌های باقی‌مانده سریال به فصل سوم این مجموعه اختصاص دارد و عوامل این اثر در حال تولید و ساخت فصل سوم این اثر هستند. این سریال حدود ۳۰۰ بازیگر دارد که از میان آن‌ها می‌توان به آرزنا حاجیان، مهدی پاکدل، نیکی کریمی، رضا کیانیان، حامد بهداد، حسن پورشیرازی و… اشاره کرد. حامد بهداد در این سریال نقش زنده‌یاد شهید جهان‌آرا را بازی کرده است.

- تانبنده: فرهنگ توهین از زمان دولت احمدی‌نژاد به جامعه رسوخ کرد. (هم‌میهن)
…

تمام جملات فوق دچار یک اشتباه فاحش‌اند و آن اینکه واژه رسوخ را در جای غلط و به معنی غلط به کار برده‌اند.

استاد ابوالحسن نجفی در باره کاربرد غلط واژه رسوخ، در کتاب ارزشمند غلط‌نویسیم آورده است: «این کلمه به معنای استوار بودن، محکم بودن، است، اما غالباً آن را (ظاهرا به سبب مشابهت صوتی با واژه سوراخ) به غلط به معنای «نفوذ کردن، رخنه کردن» به کار می‌برند. مثلاً اینکه می‌گویند: «این نکته در ذهن او رسوخ کرد» غلط است و به جای آن باید گفت: «این نکته در ذهن او نفوذ کرد. (یا: راه یافت)». چنانکه راسخ، اسم فاعل همین فعل، نیز به معنای «محکم، ثابت، پابرجا»ست و نه به معنای «نافذ».